בס"ד

תולדותיהם של צדיקים

שביבי אורה מתהלוכות חייו הסוערים
של האי גאון וצדיק רבינו בעל
'להורות נתן'
זי"ע ועכ"י





גליון כ', ב' כסלו תשפ"ז

העורך: יעקב שמעון (ב"ר עקיבא) געשטעטנער

לרגל יומא דהילולא של המהרש"א זי"ע החל בה' כסלו הבעל"ט, אביא כאן כמה קטעים שהשמיע רבינו זי"ע מדברות קדשו אודות המהרש"א, במוצאי שבת קודש פ' תולדות ראש חודש כסלו שנת תשס"ח לפ"ק

המהרש"א זצ"ל נולד בקראקא בשנת שכ"ה, לאביו הרב ר' יהודה הלוי זצ"ל שהיה אחיו של הרב ר' שמואל זצ"ל שהיה אביו של הגה"ק רבינו דוד הלוי זי"ע בעמח"ס טורי זהב, נמצא שמהרש"א והט"ז היו קרובים שארי בשר שני בשני.

בס' שם הגדולים להחיד"א (ערך מהרש"א) כותב שנקרא "מוה"ר שמואל אידלס", והשמיט השם "אליעזר". ברם בהקדמה לחידושי מהרש"א על הש"ס שבתחילה נקראו רק בשם "חידושי הלכות" ו"חידושי אגדות", חותם מהרש"א את שמו "שמואל אליעזר בן יהודה".

רבינו נקרא "אידלס" על שם חמותו שנקראה בשם "אידל", ומובא שהסיבה לכך היא, שמהרש"א היה רב בפוזן ושם ניהל ישיבה גדולה במשך עשרים שנה, וחמותו שהתגוררה גם היא בפוזן, פירנסה והחזיקה את הישיבה על חשבונה במשך השנים הללו, ובשכר זה שמסרה נפשה להחזקת התורה, זכתה שחתנה הגדול מהרש"א נשא את שמה בשם "אידלס". ויתכן להוסיף ברמיזה להא דאיתא בשבת (כג:) דרחים רבנן הוו ליה בנין רבנן, דמוקיר רבנן הוו ליה חתנוותא רבנן. הנה מוקיר בפשטות הכוונה שמכבד את החכמים. אך לדרכינו יש לפרש, דמוקיר רבנן לשון יוקר, שמחזיק את החכמים מכספו ומשלם ביוקר את דמי פרנסתם, והיא הרבנית הצדקת שהחזיקה את חתנה מהרש"א ואת תלמידי הישיבה, ושילמה הרבה ממון ביוקר גדול, זכתה דהוו לה חתנוותא רבנן, שעד היום נקרא חתנה המהרש"א בשמה, להורות חשיבותם הנעלה של מחזיקי התורה, ותומכיה מאושר.

בתחילה לא נתן רבינו שם מיוחד לחיבוריו, ואת ספרו על הש"ס הדפיס בשם "חידושי הלכות" בשנת שע"ז, ובשנת שצ"א הדפיס "חידושי אגדות", וכותב רבינו בהקדמה לחידושי ההלכות, שכתב גם חיבור על אגדות הש"ס, וחילק ביניהם זה מזה ולא הדפיסם יחדיו, אולם אח"כ התיישב בדעתו שלא טוב עשה שהפריד אותם, שהרי מצינו בתלמוד בבלי ובתלמוד ירושלמי, שהלכה ואגדה בלולים יחד, ודברי אגדה המה דברים קדושים מאד, ומסוגלים ללימוד מוסר ודברים הרבה, והתחרט על מה שעשה לחלק אותם, אך מכל מקום כותב שקשה להדפיסם ביחד, כי ישנם הרבה דפים שאין בהם דברי אגדה, עכת"ד.

אמנם כעבור מאתיים שנה לערך, הדפיסו מחדש את חידושי מהרש"א בעיר מיץ, ושם עשו כרצון רבינו שהדפיסו את חידושי הלכה ואגדה בדף אחד, רק החידושי אגדה כתבו באותיות קטנות יותר להיכר ולסימן, וכיום כבר נתקיים רצונו הטהור של רבינו מהרש"א, והם נדפסים יחד.

הרב חיד"א בס' שם הגדולים בערכו כותב בשבחי רבינו דברים נפלאים – "חיבר חידושי הלכות על רוב התלמוד, ולאורו הלכו כל מעייני הגמרא והתוספות, ושמעתיה לפום רבנן ותלמידיהון, ובפרט בגלילות אשכנז והמערב לא זזו מחבבו וכל עסקם בו, וגם חיבר חידושי אגדות, וממנו יקחו הדרשנים ובעלי הפרש"ים הדביקוהו ליסוד דרושיהם, וגם אני שמעתי שיש לו שאלות ותשובות". הנה מה שכתב הרחיד"א "בגלילות אשכנז והמערב", כוונתו לאחינו הספרדים שהתגוררו בסביבות אפריקה ומרוקו הנקראים ארצות המערב, ובאמת אנו רואים בספרים שיצאו מחכמי

ספרד, שהם הולכים הרבה בדרכי לימודו של מהרש"א בדרך הפשט, וגם מביאים הרבה חידושים מרבינו ומפלפלים בדבריו הקדושים.

ובאמת שאם לא היינו יודעים על חידושי המהרש"א מיהו המחבר, הוה סלקא אדעתין שאחד מבעלי התוספות כתבו, כי הוא הולך בדרך דומה מאד לרבותינו הראשונים ובעלי התוספות. זקיני רבינו עקיבא איגר זי"ע מביא את מהרש"א הרבה פעמים בחידושיו, וכותב "אדוננו מהרש"א". חידוש הוא שהגה"ק בעמח"ס אבני נזר זי"ע, כותב בהקדמה לספרו אגלי טל, אודות החובה ללמוד ספרי מהרש"א, "שמעתי שבזמן הזה עיקר עיון הצעירים בסברות ולא בפשט ולא בבירורי השיטות, ושמעתי ממורי חמי זצ"ל [הרה"ק רבי מנחם מענדיל מקאצק זי"ע] שגם בזמנו התרעם על שמעיינים מעט בהלכה מיניה וביה, ואותי הזהיר מאד לישא וליתן גם בפשט כעין ספר מהרש"א וספר מהרשש"ך". ספר מהרשש"ך חיבר זקינו של החת"ס, הגה"ק רבי שמואל שאטין הכהן זי"ע מפפד"מ, וגם הוא הולך בעקבות דרך לימודו של רבינו מהרש"א.

דברים חוצבים להבות בגודל החובה לעיין בספרי מהרש"א, שמוסיף הבנה יסודית בפשט הסוגיא, ראיתי בקובץ אגרות חזון איש (ח"א אגרת א') ושם כותב החזו"א מנהמת לבו על הזלזול שהתחדש בדורות האחרונים לבלתי ללמוד מהרש"א, ולחיבת הקודש אביא את לשונו הזהב – "לא אמנע מלהעיר כי בלבי על שלא יפה עשו הדור האחרון אשר עזבו לימוד ספר מהרש"א זכרונו לברכה, אשר מתנה טובה ניתנה לישראל לזכות בה הדורות אחריו, להרגיל את הלומדים בהתעמלות התורה, והספר הקדוש הזה הוא מלא התעמלות מדברים מכריעים ואמיתיים, ומרגיל את האדם בעיון נכון ועמוק, ודור שלפנינו החזיקו מאד ספר קדוש הזה, והגאון רבי עקיבא איגר ז"ל לא הניח דבר מספרו, ומיום שעזבוהו איבדו את ידיעת הפשט כולו, והתרגלו בקלות העיון ובעזיבת הדעת, ואין



ציון המהרש"א זי"ע באוסטרהא

מי שיחזיר עטרה ליושנה", עכ"ד. וזהו חידוש שהחזו"א כותב דברים חריפים כל כך על עזיבת לימוד המהרש"א, וכוונתו בזה, שע"י אמירת סברות עדיין אינו יודע בבירור את הפשט לאשורו, ואפשר לפעמים לפלפל ולסלסל כמה שעות ללא הועיל מאומה, משא"כ כשלומדים מהרש"א מבינים פשט בדברי חז"ל על בוריים, והגדיל החזו"א לכתוב, שמהרש"א הוא מתנה טובה שניתנה לישראל לזכות בה הדורות הבאים אחריו.

ברם עד כמה גדול וקדוש היה רבינו מהרש"א אצל הגה"ק החזו"א זי"ע, אפשר ללמוד ממעשה מופלא ששמעתי, שבאותם הימים אחרי המלחמה היו מגיעים העולים ממדינות שונות לארץ הקודש, והרבה פעמים היו הגויים ששלטו בארץ הקודש מגרשים אותם חזרה ויש שהטביעו האניות במצולות ים רח"ל, ופעם כשבאו באוניה כמה מאות יהודים ממדינת הגר, שלחו שליחים להחזו"א שיתפלל עליהם שיצליחו ויגיעו למחוז חפצם לחיים ולשלום, ואמר החזו"א להשליחים, הנה היהודים הבאים באוניה, מוצאם ממדינת הגר, אשר לומדים תמיד חידושי מהרש"א, א"כ בטוח אני שהגה"ק מהרש"א מתלוה עמהם בדרך נסיעתם, ובודאי לא יארע להם שום נזק ומכשול בס"ד.

ובאמת כבר שמעתי מימי חורפי, שאף מי שאינו תלמיד חכם גדול צריך לכוין מדעת עצמו את קושיותיו של המהרש"א ז"ל, כי כל מי שלומד הגמרא הדק היטב צריך להקשות הקושיא, אבל לכוין לתירוציו של מהרש"א צריכים כבר להיות תלמיד חכם מובהק. וזהו אמת ונכון.

יש ספר "צוהר לבנין" המיוסד ליישב קושיות המהרש"א על המהרש"ל בספרו חכמת שלמה על הש"ס, וכותב החתם סופר ז"ל בהסכמתו על הספר הנ"ל, כי המהרש"ל טרח ויגע ותיקן את רוב הטעויות בש"ס דפוס באסיליא ולובלין שהיו מלאים קמשונים וטעויות, ואמנם שכל אנושי יש לו גבול ועל כן בגליון הגהות האלו חידושיו מועטים כי די לו במה שליבו וסילה הש"ס מאבני מכשול. ובא אחריו המהרש"א ומצא לפניו הש"ס כשולחן הערוך מסולת ומלובן, על כן גברה ידו לשדד עמקים בחריצות יד שכלו, וה' הניח לו איזה מסכתות שלא הגיה המהרש"ל כגון מנחות ובכורות, שם עשה המהרש"א פעולת המהרש"ל להגיהה, ושם קם שכלו ועמד במקום שעמד ולא העמיק יותר, להראות העמים והשרים שרי התורה, כי המהרש"ל כל יכול ולא קצרה ידו, ע"כ תוכן דבריו והוא פלאי.

ובאמת במסכת זבחים ובכורות עיקר דברי המהרש"א הם הגהות ותיקוני גירסאות, ומזה רואים כי הקב"ה משפיע לכל אחד את חלקו בתורה.

ונאמר דברי תורה מרבינו המהרש"א ז"ל בפרשת השבוע תולדות, ויאמר ראה ריח בני כריח השדה, ואמרו חז"ל (תענית כט:) כריח של שדה תפוחים, וכתבו התוספות יש מפרשים תפוחים כריח של אתרוגים. וכתב המהרש"א שם, שהוא כתרגום יונתן שפירש כתפוח בעצי היער כאתרוגים בני אילנא. וכתב דבמדרש איתא שנכנס עם בגדי יעקב ריח גן עדן, שאילו הבגדים היו מאדם הראשון בגן עדן ובאו לידי נמרוד ועשיו גזלו ממנו, וסבירא ליה דאילן שאכל ממנו אדם הראשון אתרוג היה כדאיתא במדרש רבה (בראשית פט"ו), ומאותו אתרוג קבלו בגדיו ריח אתרוג עיי"ש.

ויהא רעוא שזכות רבינו הגדול המהרש"א זצ"ל וזכות שאר הצדיקים שהזכרנו תגן עלינו להיוושע בדבר ישועה ורחמים, ונזכה לראות בגאולתם של ישראל על ידי משיח צדקינו במהרה בימינו אמן סלה.

(שיחות מלוה מלכה, חלק שלישי, עמ' ט"ו-י"ט)

החודש
לפני 50 שנה
בצל רבינו ה"להורות נתן" זי"ע

חודשי מרחשון - כסלו שנת תשל"ז

ביום ה' מרחשון ערך רבינו שליט"א את תשובתו להגה"צ רבי רפאל בלום שליט"א אב"ד ור"מ קאשוי בניו יורק יצ"ו.

בתחילת התשובה כותב רבינו לאב"ד קאשוי ששאלתו הגיע בעתו ובזמנו, אך לרגל שהיה רבינו מוקף בחבילי טרדין בהקפת כל הראש לא הגיע להשיב אמרים עד הנה, ובפרט – כותב רבינו שליט"א בענוותנותו – כי אב"ד קאשוי לא צריכא לי ולא נצרכה אלא להעדפה, ובפרט כי כבר הסכימו לדבריו גאונים וצדיקים הסמוכים למחנהו. אך מ"מ מפני כבודו הרם התאזר רבינו שליט"א להשיב אמרים עכ"פ בקצרה.

תורף הענין הוא ע"ד שחדשים מקרוב באו רצו להנהיג להשמיע לפני מלמדי תינוקות של בית רבן דרכי חינוך מפי פסיכולוגים וכדו' – וע"ז כותב רבינו שליט"א "הנה פשוט כי לא מחשבותיהם מחשבותינו ולא דרכיהם דרכנו, כי כל ידיעתם מבוססת על דרכי הגויים והגיונותיהם אשר אין בהם לא תורה ולא יראת ה' ויצר מחשבות לבם רק רע כל היום, ואיך יתכן לבונן ולהחכים נבכי נפש ישראל בני מלכים על ידי תרופות הלקוחות מאשפתות".



רבינו שליט"א מביא מדברי זקינו מרן החתם סופר זי"ע בכמה מקומות בספריו הק' שאין ללמוד מגוף עכו"ם לרפואת גוף ישראל. "והלא הדברים קל וחומר", כותב רבינו שליט"א, "ומה אם ברפואת הגוף אשר לפי ראות העין אין ההבדל ניכר בין גוף ישראל לגוף עכו"ם ומ"מ אין ללמוד מגופן שלהן לרפואת גוף ישראל, מכל שכן לענין רפואת נבכי הנפש

החודש
לפני 50 שנה
בצל רבינו ה"להורות נתן" זי"ע

אשר נשמת ישראל החצובה מתחת כסא הכבוד אין לה שום דמיון כלל לנפש העכו"ם, על אחת כמה וכמה".

לבסוף מסיק רבינו שליט"א באות ז', כי "גוף הענין ברור כשמלה שחלילה ללמוד דרכי חינוך מאלו ששאבו ידיעתם מן האומות ובתי ספריהם, והלא החוש מעיד, כי החינוך של הגויים והמינים הנגררים אחריהם, המבוסס על הפסיכולוגיא, הוציא פרי באושים כי מלאה הארץ חמס פשע וגם רשע כידוע ומפורסם, ואנו אין לנו אלא ללמוד דרכי החינוך וההוראה מדברי רבותינו בעלי הש"ס והשו"ע ומפי מסורת אבותינו ורבותינו אשר מפיהם אנו חיים. וכל ההולך בדרכיהם הסלולה ילך תום ובטח ורגליו לא תמעד. מלבד אם יארע ח"ו חולי כי אז יש לבדוק ברופאים המרפאים בדרכי הטבע כפי שהורשה לנו עפ"י התורה. ובענינים אלו יש להתייעץ עם תלמיד חכם וצדיק שידע מה לרחק ומה לקרב. ומלמדי תינוקות המצווים להשפיע יראת ה' טהורה בלבותיהם הרכים של צעירי צאן קדשים, חלילה להם לקבל לקח מפי פסיכולוגים השואבים ידיעתם ממעיין נרפש וכל היוצא מן הטמא טמא".

וממשיך רבינו שליט"א, "ועל ההורים מוטלת החובה למסור בניהם אך למלמדים ומחנכים שהם ידועים ביראת ה' ותמימי דרך ולא פנו אל רהבים ושטי כזב, כי זהו עיקר מעלת המלמד שיהא איש צדיק תמים ולא מהמתחכמים, כי זולת זה הוא מטיל ח"ו זוהמא בלב התינוקות ואסור ללמוד תורה מפיו. והם דברים ברורים כשמש בצהרים".

לסיום מברך רבינו שליט"א את אב"ד קאשוי שליט"א באריכות ימים ושנים מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, ושיזכה להרבות פעלים לתורה כנפשו הטהורה.

*

ביום טו"ב מרחשון ערך רבינו שליט"א את תשובתו בהלכות יבום, להרב הגאון רבי ירמיהו מנחם כהן שליט"א אבד"ק מחזיקי הדת בעיר בואנוס איירס יצ"ו, בארגנטינה.

תורף השאלה היא, אשה בשם רבקה לאה בת חיים מהעיר קאליש שבפולין, נישאת בשנת תר"פ לגדליה בן משה אהרן יעקובוביץ, שהיה אז כבן עשרים. ולו אחים גדולים ממנו, האחד יחיאל מאיר שהיה בזמן נשואיהם כבן ל"ג, והשני סנדר שהיה אז כבן ל' לפי המשוער. היא ובעלה באו לגור לארגנטינא שלוש שנים אחר נישואיהן, ובעלה מת לפני חמש שנים ללא בנים כלל. לאחר מלחמת העולם השניה כתב להם בן אח בעלה ששמו שמואל יעקב בן סנדר, שאביו וכן אחיו הגדול יחיאל מאיר נספו בשואה. מכתב זה אינו נמצא תחת ידה כי גנבו לה הדברים והיה לה מכתב אחר מבן אח זה. וכתבו למקום מגוריו האחרון שהיה בשיקאגו, וקבלנו תשובה משם מרב גדול, שאין שם זכר ושארית לאדם כזה. האשה הזאת מבקשת להנשא לאיש זקן ששניהם גלמודים, היא לא ידעה מענין חליצה מרוב שנותיה שהם פה. עוד היא מספרת שבעלה אמר קדיש גם אחרי האחים הנ"ל ושמר את היארצייט והשאלה האם אפשר להתירה על סמך סיפורה הנ"ל, או שצריכים לחשוש ליבמיה. ע"כ השאלה.

החודש
לפני 50 שנה
בצל רבינו ה"להורות נתן" זי"ע

רבינו שליט"א צולל כדרכו במים אדירים בדברי הש"ס ובדברי הראשונים והאחרונים והשו"ע באריכות, ובאות ט"ו מסיק שלדינא יוצא, שאם אמת נכון הדבר שהבעל אמר קדיש ושמר היארצייט של שני אחיו ויש על זה עדים כי אז יש מקום להתירה, ואם ליכא עדות על זה ולא הוחזק מעולם ואין לשום איש ידיעה שהיו לו אחים כי אז יש מקום להתירה משום הפה שאסר הוא הפה שהתיר, שהרי אם היא שותקת ולא היתה אומרת שהיו אחים לבעל כי אז היינו מתירים לה להנשא משום דלא הוחזק באחים, אבל אם נודע במקומה שהיו אחים להבעל וליכא עדות ששמר את היארצייט שלהם, נמצא שהוחזק באחים ואין לנו אלא דבריה שאומרת שהעיד אחד שמתו היבמים, ובזה ליכא מקום להתיר כי הוא דבר שלא נמצא בפוסקים, ואין בזה יסוד להתיר כלל. וכדי לדעת אם הוחזק באחים צריך לפרסם מודעות בכל האמצעים האפשריים אם יש מי שיודע על האחים ומה עלה בגורלם.

ובאות ט"ז מסיים רבינו שליט"א, שכ"ז לדינא, אבל למעשה יציע הגרי"מ כהן שליט"א את הדברים לפני שני גאונים המובהקים בהוראה להלכה ולמעשה, ואם יסכימו להיתר יוכל לצרף גם את דברי רבינו, בתנאי שיתברר שלא הוחזק באחים כלל או שיתברר בעדים ששמר את היארצייט ואמר קדיש, אבל אם יתברר שהיה מוחזק באחים ולא נתברר ששמר את היארצייט שלהם, ולא נשאר אלא לסמוך על דבריה בלבד, בזה – מסיק רבינו שליט"א – לא אוכל להצטרף להתירא.

לסיום מברך רבינו את הרב השואל בברכת התורה וכל טוב סלה.

*

בליל ר"ח כסלו עלה רבינו שליט"א ירושלימה והשתתף בוועידה הארצית של אגודת ישראל שהתקיימה בבניני האומה בעיה"ק ירושלים ת"ו.



*

ביום ט' כסלו רבתה השמחה בבית רבינו שליט"א, עם הולדת הנכדה תחי' בת לחדב"נ רבי חיים ווייס שליט"א. יה"ר שיזכה רבינו שליט"א לרוות רב נחת דקדושה מכל יוצ"ח עד עולם.

*

ביום עש"ק פ' ויצא י"א כסלו ערך רבינו שליט"א את תשובתו ע"ד אם מותר לפתוח בשבת שק של חלב העשוי מפלאסטיק, וכן אם מותר לפתוח קופסאות של דגים וכיוצא בהם. לאחר בירור הענין מסיק רבינו שליט"א באות ח' דבקופסאות דגים וכדו' ודאי דלכתחלה יש

החודש
לפני 50 שנה
בצל רבינו ה"להורות נתן" זי"ע

לפותחן בערב שבת, אך היכי ששכח או דלא אפשר וכגון בימות הקיץ שאין לו מקום קר והמאכל עלול להתקלקל, המיקל לפתחו דרך קלקול אין מזחיחין אותו, ובלבד שיוריק את כל המאכל מהקופסא ולא ישמרנו בתוכה, דאל"כ עושה בו תשמיש כלי, ויזרקנו מיד אחר ההרקה, וגם ידקדק לפותחו בדרך קלקול ושבירה ולא ידקדק לעשות נקב יפה.

וממשיך רבינו שליט"א - וה"ה בשקי חלב שנזרקין מיד אחר שימושן ואין להן חשיבות כלל, וגם קשה להשתמש בהן אחר כך בגלל שומן החלב שנדבק בהן, ודאי יש להתירו לפותחו. וכ"ז כשפותחו דרך קלקול ואינו מדקדק במדה לעשות נקב יפה. אלא שאם מנקבו להוציא קצת חלב והשאר נשאר בה למשמרת לעת הצורך יש מקום לאסור. ולענין זה לא מהני אף אם פותח רק נקב דק שאינו ראוי להכניס דרכו, כיון דבעצם עשיית הנקב נעשה כלי, ולכן נכון לקורעו דרך קלקול ולא לדקדק במדת הנקב, ויזהר שלא יקרע במקום האותיות, ולשפוך את החלב לכלי אחר ולזורקו, ובכה"ג יש להתיר.

*

ביום י"ג כסלו שוב רבתה השמחה בבית רבינו שליט"א, עם הולדת הנכד נ"י בן לבנו רבי יהודה שליט"א. יה"ר שיזכה רבינו שליט"א לרוות רב נחת דקדושה מכל יוצ"ח עד עולם.

*

ביום ט"ו כסלו כתב רבינו שליט"א בירור הלכה בנידון מי שחייב ממון לחבירו ולא פרעו בזמנו, וכאשר בא לפרוע נתמעט ערך הכסף כי הוא הולך ומזדלזל תמיד, אם חייב לשלם להמלוה בעד ההיזק שגרם בגלל עיכוב הפרעון, ואם תמצי לומר שפטור, אם רשאי לשלם יותר אם ירצה, האם יש בזה משום איסור ריבית. והיות כי שאלה זו שכיחה מאוד בזמנינו בגלל ערך הממון הפוחת והולך, גמר אומר רבינו שליט"א לברר ענין הלכתי זה.

כדרכו בקודש צולל רבינו שליט"א למים אדירים בדברי הגמ', הראשונים והאחרונים עד לדברי הפוסקים, ומסיק דפשיטא דהלוה חייב לשלם מה שהפסיד להמלוה. ובנידון אם הוא רוצה ליתן ריבית – הנה בשכירות יש לסמוך על הפוסקים דמתירין.

עם סיום כתיבת התשובה בא לרבינו שליט"א שאלה, בראובן שהזמין אומן לעשות תמונות בחתונה, והאומן גמר את מלאכתו בזמנו והודיע לראובן שיפדה את התמונות וישלם כפי מה שהוסכם ביניהם, וראובן לא שילם ועברו כמה חדשים, ובינתיים התייקרו החומרים הנדרשים לעשיית התמונות. וכעת טוען האומן שראובן יוסיף כפי המחיר שנתייקר, דאילו היה פודה את התמונות בזמנו היה יכול לקנות סחורה חדשה במחיר הישן, וכעת יצטרך לשלם יותר. האם יש בזה משום ריבית.

אחרי העיון בדבר מסיק רבינו שליט"א דבנידון דידן לא שייך ריבית.

החודש
לפני 50 שנה
בצל רבינו ה"להורות נתן" זי"ע

*

ביום א' דחנוכה ערך רבינו שליט"א את תשובתו להרה"ג מו"ה משה אהרנסון שליט"א מתל אביב, ע"ד השאלה אם מותר להורות את הדרך לעבריין הנוסע בשבת קודש במכוניתו והוא שואל באיזו דרך לנסוע, האם יש להתיר משום דרכי שלום.

לאחר העיון מסיק רבינו שליט"א שאין שום מקום להתיר להורות לו הדרך, ואדרבה חייב לנסות להוכיחו אולי הוא מהתינוקות שנשבו ויקבל דבריו, חוץ אם הוא מהמומרים לחלל שבת בשאט נפש דאז פטור להוכיחו.

*



ביום ג' דחנוכה ערך רבינו שליט"א את תשובתו להרב הגאון המפורסם רבי יצחק אהלבוים שליט"א אבד"ק טאשין וכעת רב בטאראנטא במדינת קנדה.

ע"ד השאלה שבעוה"ר נתרבה שבני ובנות ישראל מתחתנים עם נכרים רח"ל, האם יש מבוא לגיירם, כי אם לא ייענו להם רובם ימירו דתם ח"ו. רבינו שליט"א מציין בתחילת דבריו שבשאלה זו כבר עמלו רבותינו בדורות האחרונים, ולאחר העיון מסיק רבינו דהיכי שיש ביד הבעל להשתמד ח"ו או שבידיו לדור עמה אף בלא גיור, הרוצה לסמוך על הגאונים שהתירו לגיירם אין מזחיחין אותו, ובלבד שיהא ברור כשמש שהגר מקבל על עצמו לשמור את כל המצוות כראוי, וידור בין שומרי תורה במקום שאפשר לשמור על המצוות, אבל היכי שאין הדבר ברור שיקיים כל המצוות באמת, נמצא שאין קבלתו כלום ואין זו גירות כלל, והקולר תלוי בהמגייר שהכניס נכרית בבית ישראל. ובמיוחד בזמן הזה שנפרצה מאוד נישואין עם נכריות רח"ל במקומות שונים, מן החובה לגדור גדר שלא לגייר, וכמש"כ הפוסקים, כי אם לא כן יקל בעיניהם להתדבק בנכרית אדעתא דהכי שתתגייר אחר כך, וגם הפוסקים המתירים לא התכוונו להתיר בכגון דא. רבינו שליט"א מסיים שמ"מ מי שמגייר במקום שברור ונראה בעליל שהגר מקבל על עצמו לשמור כל המצוות באמת ובתמים, אין מזחיחין אותו, ובוודאי ראוי להתייעץ בכל מקרה עם גדולי ישראל.

מייל: 7683428@gmail.com - טלפון: 052-7683428